herpy

SLANGER

Woma Python

Aspidites ramsayi

Aspidites ramsayi er en rolig, nattlig ørkenpyton fra det indre og vestlige Australia. Den blir 140-170 cm, mangler de varmefølsomme gropene som ellers kjennetegner pytoner, og lever i naturen av øgler, små pattedyr og fugler. Den spiser villig i fangenskap og er robust, men krever et terrarium med tørr bunn, et dypt lag å grave i og et trangt, mørkt skjul.

Familie: Pythonidae Tidligere navn: *Aspidiotes ramsayi; Aspidites collaris; Aspidites melanocephalus ramsayi*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**140-170 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**15-25 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Bakkelevende og gravende**
Biotop	**Ørken og halvørken**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**120 × 60 × 45 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-29 °C**
Varmeplass	**31-33 °C**
Temperatur, natt	**22-25 °C**
Luftfuktighet	**50-70 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Valgfritt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Virveldyr**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**24-48 mnd.**
Kullstørrelse	**5-20 egg**
Inkubasjon	**60-75 dager** ved 30-32 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
EU-vedlegg	**Vedlegg B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Aspidites ramsayi er en kraftig, glatt og lett flattrykt pyton med et smalt hode, små øyne og en hale som løper ut i en tynn spiss. Kroppen er dekket av små, glatte skjell, 50-65 rader midt på kroppen, og hodet har store, symmetriske skjold. Slektsnavnet *Aspidites* betyr "skjoldbærer" og refererer nettopp til dem. Slekten mangler de varmefølsomme gropene langs leppene som de fleste andre pytoner har.

Grunnfargen spenner fra lysebrun, oliven og oransje til rosa og rød, med mørkere bånd eller et marmorert mønster. Hodet og halsen er oftest ensfargede gule til gulbrune, og rundt øynene og på snuten sitter mørke felt. Buken er fløtefarget til lysegul med brune og lyserøde flekker. *A. ramsayi* kjennes fra den nære slektningen *Aspidites melanocephalus* ved at den mangler det helsvarte hodet og den svarte halsen.

Voksne dyr er oftest 140-170 cm lange inkludert hale, men dyr fra den sørlige delen av utbredelsesområdet kan bli omtrent 240 cm og veie over 4,5 kg. Arten ble beskrevet i 1882 og er oppkalt etter den australske zoologen Edward Pierson Ramsay. Den har gjennom tidene vært regnet som en underart av *A. melanocephalus*, men er i dag en selvstendig art. I fangenskap

finnes det både naturlige fargeformer og avlede morfer; veiledningen handler om arten, ikke om morfene.

A. ramsayi er en av de roligste pytonene i terrariet. Den er mer aktiv enn mange andre pytoner, spiser villig og yngler godt i fangenskap.

Utbredelse og leveområde

Aspidites ramsayi er knyttet til tørre områder i det vestlige og sentrale Australia. Den finnes i Western Australia fra Pilbara-regionen ved Port Hedland ned langs kysten og de indre sandslettene til området mellom Geraldton og Perth og østover mot Kalgoorlie. Lenger mot øst går utbredelsen gjennom det sørlige Northern Territory og det nordlige South Australia til det sørvestlige og sentrale Queensland og det nordvestlige New South Wales. Typelokaliteten er Fort Bourke i New South Wales.

Utbredelsen er oppstykket. Arten er forsvunnet fra store deler av sitt tidligere område i sør og øst, særlig fra jordbrukslandet i det sørvestlige Western Australia, hvor ingen funn er bekreftet siden 1989. På IUCNs rødliste regnes arten som ikke truet, men flere lokale bestander er kritisk truet. Australia tillater ikke eksport av ville krypdyr, så alle dyr i handelen er oppdrettet.

> **Naturlig utbredelse:** Australia.

LEVEOMRÅDE

Aspidites ramsayi lever i tørt land med sandet eller leiret jord: rød sandørken med spinifex og buskas, kratt, sandsletter og tørr åpen skog. Den er nattlig og tilbringer dagen skjult i hule trestammer, under visne blader og grener, i hulrom under gresstuer og særlig i huler i jorden, hvor den benytter gravene etter andre dyr. Jordhuler er den viktigste ressursen i habitatet, fordi de holder en jevn og kjølig temperatur, også når overflaten om sommeren er over 40 °C eller om vinteren faller under frysepunktet.

Om natten søker slangen føde både på overflaten og nede i huler. Byttet er mest krypdyr som øgler og slanger, men også små pattedyr og bakkelevende fugler. Den fanger mye av byttet sitt i smale ganger, hvor det ikke er plass til å vikle seg rundt det; her presser den en sløyfe av kroppen mot byttet og holder det fast mot veggen. Mange voksne dyr har derfor arr etter bytte som rakk å forsvare seg. Klimaet er tørt med svært varme somre, kalde vinternetter og lite, uregelmessig regn.

Stell

TERRARIET

Et voksent dyr skal ha et terrarium på minst 120 × 60 × 45 cm (lengde × bredde × høyde); minstemålet er lånt fra pytoner av tilsvarende størrelse. Slangen er aktiv og vil gjerne bevege seg, så større er bedre. Terrariet må ha faste, tette skjøter og et sikkert lokk eller dørlåser, fordi *Aspidites ramsayi* er sterk og søker ut gjennom sprekker. Unger kan holdes i mindre bokser, men må ha minst to skjul.

Et stramt, mørkt skjul er den viktigste innredningen. Arten er en gravende, nattlig slange og trives bedre når den kan krype inn i et trangt rom. Sett et skjul i hver ende, slik at slangen kan velge mellom varme og kjøligere forhold, og legg gjerne til et fuktig skjul med lett fuktet sphagnum, som bare brukes ved hudskifte. Store, festede steiner og korkbark gir variasjon. Stabler av stein må være limt fast, slik at de ikke kan skli og klemme slangen.

Som bunn fungerer en løs blanding av sand og jord med et lag på 8-10 cm, slik at slangen kan grave seg ned, men bunnen må holdes tørr. Aspespon, avispapir og terrariematte er enkle alternativer, særlig i karantenen. Slangen holdes alene; hold aldri to hanner sammen.

TEMPERATUR

Terrariet skal ha en tydelig gradient. Om dagen skal det være 26-29 °C i den kjølige enden, og varmepunktet skal være 31-33 °C. Om natten kan temperaturen falle til 22-25 °C. Arten tåler kjøligere forhold enn mange andre pytoner, fordi den i naturen tilbringer mesteparten av tiden i kjølige jordhuler, men den skal alltid kunne velge en varm sone, slik at den kan varme seg opp til fordøyelse og hudskifte.

Varmen kan gis med en varmematte under eller i den ene enden av terrariet, styrt av en termostat med føleren ved overflaten. Ekstra varmelampe er unødvendig hvis varmemattene er store nok. Slangen må aldri kunne røre ved en varmekilde, for det gir alvorlige brannskader. Mål temperaturen med digitale følere og et infrarødt termometer. Nattemperaturen er ikke dokumentert for arten og er lånt fra pytoner med lignende levested.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Aspidites ramsayi kommer fra tørre strøk, men tilbringer dagen i jordhuler, hvor luften er fuktigere enn på overflaten. Luftfuktigheten i terrariet skal være 50-70 %, og bunnen skal være tørr. Høyere fukt gir blemmer på huden og fremmer bakterier som kan føre til skjellråte, så ventilasjonen må være god. En liten skål med friskt vann, som slangen ikke kan ligge i, er normalt nok til å holde fuktigheten; skift vannet jevnlig.

Unger trenger litt høyere fuktighet og skal alltid ha friskt vann. Ved hudskifte heves fuktigheten til 80-90 %, for eksempel med et fuktig skjul. Slanger fra jordhuler får fukt fra jorden, så et fuktig skjul kan også hjelpe voksne dyr som skifter hud dårlig.

LYS OG UVB

Arten er nattlig og krever ikke UVB, men svakt UVB er en fordel. Den hører til Ferguson-sone 1. Bruk et svakt T5-UVB-rør på 5 % over den ene halvdelen av terrariet, slik at UV-indeksen nærmest lampen høyst er omtrent 1, og det alltid er mørke skjul og skygge. Anbefalingen er lånt fra beslektede nattlige pytoner.

Ha lyset tent 12 timer om sommeren og 10 timer om vinteren, styrt av en tidsur. Natten skal være mørk.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Aspidites ramsayi har en kraftig fôringsrefleks og tar villig imot mus, rotter og kyllinger. Gi frosne og tinte dyr, varmet til omtrent 35 °C, og bruk en lang fôringspinsett, fordi slangen slår hardt til og kan svelge pinsettens spiss sammen med byttet. Hold godt fast og slipp først når slangen har tak. Byttet skal veie omtrent 10 % av slangens vekt eller være like bredt som slangens tykkeste del.

Unger fôres hver 7.-10. dag med nyfødte til små mus, når første hudskifte er over, og voksne hver 2.-3. uke med rotter. Fôringsmønsteret er lånt fra pytoner av tilsvarende størrelse. Arten blir lett overvektig, fordi den nesten aldri avslår mat, så vei den, og hold øye med kroppsformen; skjær ned hvis den blir for tykk. Enkelte dyr avslår likevel føde i uker, særlig hunner i paringstiden og dyr som nettopp er flyttet. Hold da skjulet mørkt, og la dyret være i fred.

ATFERD OG HÅNDTERING

Aspidites ramsayi er rolig, aktiv og venner seg lett til håndtering. Unger kan være litt nervøse, og fôringsrefleksen er kraftig også hos de rolige dyrene, så vask hendene før slangen håndteres, og ta den ikke ut rett etter et måltid. Enkelte unger er bitske og forblir det som voksne. La en ny slange være i fred i et par uker, til den spiser jevnlig, og håndter den deretter rolig og støtt kroppen med begge hender. Håndter den ikke de første dagene etter et måltid eller under hudskifte.

Slangen går ofte på oppdagelse om natten og graver gjerne i bunnen. Den skjuler sykdom, så et tilsyn hos en veterinær med erfaring med krypdyr en gang i året er en god vane.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnet bestemmes med sonde og må gjøres av en erfaren person eller veterinær. Hunnene blir større enn hannene. Hanner kan yngle fra omtrent to år, hunner fra to til tre år, når de er godt utvokste og i god kondisjon. Hunner som er for unge eller for tynne, bør ikke settes i avl.

PARRING

En kjølig periode stimulerer paring. Nattemperaturen senkes omtrent 5 °C ved å slå av varmematten om natten, og dagtemperaturen holdes litt lavere enn vanlig. Perioden strekker seg over 3-5 måneder fra høsten, for eksempel fra oktober eller november. Hannen settes inn til hunnen og parer seg med henne gjennom det meste av perioden. Mot slutten blir slangene mindre interessert i hverandre, og hannen kan tas ut.

En paring betyr ikke alltid at hunnen legger egg. I motsetning til andre pytoner har hunnen tilsynelatende ikke eggløsning før paringen, så det er først etter en vellykket paring at hun blir synlig tykkere bak.

EGGLEGGING OG KULL

Eggene kan komme så sent som 3-5 måneder etter paringen. Et kull er på 5-20 forholdsvis store egg; en hun på omtrent 150 cm legger typisk omtrent 11. Kort før eggleggingen ligger hunnen på siden eller vender buken opp. Fra nå av holdes hun på dagtemperaturen hele døgnet.

Gi hunnen en redekasse hun kan ligge sammenrullet i, gjerne en som kan stå direkte i rugemaskinen. Hunnen ruller seg om eggene og ruger dem, og hun må behandles forsiktig hvis eggene flyttes.

INKUBASJON

Eggene kan bli hos hunnen eller flyttes til en rugemaskin. Skal de flyttes, trengs to personer: én holder hunnen, mens den andre løsner kveilene hennes uten å forstyrre kullet. Eggene legges i samme stilling i rugemediet og må ikke vendes. Er eggene klistret sammen, kan de bli sittende samlet, slik at skallene ikke rives i stykker. Lag små fordypninger i vermikulitt eller perlitt, slik at eggene ikke ruller, og dekk omtrent to tredjedeler av hvert egg. Mediet skal være fuktig, men ikke vått.

Rugetemperaturen er 30-32 °C, helst konstant 31 °C. Eggene klekkes etter 60-75 dager. Luftfuktigheten i rugemaskinen er ikke dokumentert. Ungene skjærer hull i skallet og kommer ut innen et døgn.

OPPDRETT AV UNGER

Nyklekte unger kan holdes som voksne, bare med litt høyere fuktighet og med vann alltid framme. Hold dem enkeltvis i små, rømningssikre bokser. Når ungene går i hudskifte, heves fuktigheten til 80-90 %. De begynner å ta nyfødte gnagere etter første hudskifte, og de kan vokse raskt: de kan nå omtrent 120 cm i løpet av det første året, men mindre er vanligere.

Helse og vanlige feil

Aspidites ramsayi er robust, og de fleste problemer skyldes feil fuktighet eller for rikelig fôring. Typiske problemer er:

- Blemmer og skjellråte, hvis luften eller bunnen er for fuktig. Hold terrariet tørt, og rett opp med en gang.
- Fedme, fordi arten tar imot nesten all maten den får.
- At slangen svelger fôringspinsetten sammen med byttet. Bruk en lang pinsett, og hold fast til slangen har tak.
- Dårlige hudskifter, som oftest skyldes feil temperatur eller for lav fuktighet.
- Brannskader ved direkte kontakt med en varmekilde.
- Hveseende pust, slim, åpen munn, lengre tid uten appetitt utenom avlsperioden, sløvhet og vekttap. Det krever en veterinær med erfaring med krypdyr.
- Serpentovirus (tidligere kalt nidovirus), som er utbredt blant pytoner i fangenskap. Det gir luftveissykdom med slim og åpen munn, smitten forsvinner ikke igjen, og mange smittede dyr dør. Hold nye dyr i karantene, og få dem testet hos en veterinær før de kommer i nærheten av andre pytoner.

Hold nye dyr adskilt fra andre krypdyr i en karanteneperiode.

Les mer: Karantene og hygiene

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.